

NOTA

VZW's & Organisaties

Datum: 24 januari 2017

Veel jeugdwerk gebeurt in het kader van een feitelijke vereniging, wat voor een grote verantwoordelijkheid zorgt. Daarnaast zijn er ook heel wat vzw's actief. Ondanks de federale wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers zijn er nog steeds financiële, juridische, administratieve en organisatorische hindernissen. Er nog te veel rechtsonzekerheid voor organisaties en hun vrijwilligers op het vlak van geldactiviteiten, organiseren van reizen en kampen, boekhouding, aanbestedingen etc.

1 Vereniging, geen onderneming

1.1 Knelpunt

- De Wet betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming van 6 april 2010 stelt dat een vereniging, door het organiseren van bepaalde activiteiten, beschouwd kan worden als een onderneming. Er bestaat geen sluitende uitleg of een vereniging al dan niet als een onderneming¹ beschouwd zal worden. Het begrip 'vereniging' zoals het in Vlaanderen wordt gepercipieerd staat ook steeds meer onder druk door Europese wetgeving. Een onderneming moet namelijk voldoen aan de strenge EU-mededingingsregels. Momenteel is er geen rechtszekerheid voor (jeugd)verenigingen.
- Activiteiten die nauw aansluiten bij de normale werking van een vereniging - zoals geldinzamelactiviteiten, maar ook het organiseren van kampen of opleidingsweekends - zouden beschouwd kunnen worden als concurrentievervalsing. De organisator kan in deze gevallen beboet of zelfs veroordeeld worden. Dit wordt activiteit per activiteit bekeken.

1.2 Voorstel tot oplossing

- Zorg ervoor dat activiteiten die eigen zijn aan een jeugdvereniging - zoals kampen, weekends, eefestijnen etc. - kunnen blijven voortbestaan zonder dat een vereniging hiervoor moet voldoen aan de regelgeving die geldt voor een onderneming. Geldactiviteiten zijn namelijk onontbeerlijk voor de werking en het voortbestaan van een vereniging. Kampen en weekends zijn een essentieel onderdeel van de pedagogische werking van veel verenigingen.
- Pas de federale en Vlaamse wetgeving aan zodat ze op maat is van verenigingen. Voorzie uitzonderingen die de rijke realiteit van jeugdverenigingen in Vlaanderen en Wallonië erkennen. De federale en Vlaamse regeringen dienen de dienstverlening van algemeen belang - opgezet door het middenveld - te vrijwaren. Het niet-commerciële, sociale, culturele en pedagogische initiatief moet worden verdedigd.

1.3 Stand van zaken

- Minister Geens is momenteel bezig aan een vereenvoudiging van de vennootschapswetgeving. Concreet wil hij het aantal vennootschapvormen verminderen van 14 naar 4. Hierbij wil hij ook de vzw opnemen in de nieuwe vennootschapswetgeving. VZW's zouden dan ook onbeperkt commerciële activiteiten mogen uitoefenen, het uitkeren van winsten wordt wel heel hard aan banden gelegd. Deze aanpassingen voor verenigingen biedt echter

¹ De definitie van een onderneming is zeer ruim: "Elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die op duurzame wijze een economisch doel nastreeft, alsmede zijn verenigingen."

geen oplossing zónder ook de gevolgen in de ‘belendende percelen’ van het recht hierop af te stemmen. Anders dreigt deze hervorming een cascade van conflicterende regels in de verschillende relevante rechtsdomeinen met zich mee te brengen. De VERVER neemt de leiding in dit dossier en lijstte o.a. al deze mogelijke conflicten op:

- fiscaalrechtelijk
- de vrijwilligerswetgeving
- subsidiereglementering
- conflict met Vlaamse decreten:
- faillissementsreglementering
- uitbreiding aansprakelijkheid voor oprichters en bestuurders

2 Wet op de overheidsopdrachten

2.1 Knelpunt

- Onder bepaalde voorwaarden van de nieuwe Belgische wetgeving overheidsopdrachten van 1 juli 2013 worden ook vzw's als aanbestedende overheden beschouwd. Hoewel de hoge drempelbedragen dit voor een kleine vzw meestal uitsluiten, kan hij bij een herhaling of opvolging van een opdracht toch onder de nieuwe wetgeving vallen. Indien een vzw toch een grote uitgave zou moeten doen, is juridische begeleiding vaak een must.
- Ook feitelijke verenigingen kunnen - wanneer er sprake is van een band met een vzw die wel aanbestedingsplichtig is - beschouwd worden als aanbestedende overheid. Volgens de letter van de wet vallen alle lokale afdelingen van jeugdbewegingen hieronder.

2.2 Voorstel tot oplossing

- Bied vzw's die moeten voldoen aan de wet op overheidsopdrachten vorming, ondersteuning en begeleiding aan. Zo kunnen zij op een correcte manier hun aanbestedingen doen. Het departement bestuurszaken biedt die ondersteuning momenteel enkel aan administraties van de Vlaamse overheid. Stel deze kennis en expertise ook beschikbaar aan gesubsidieerde organisaties en verenigingen.
- In oktober 2013 heeft het Departement Bestuurszaken al een leidraad² uitgebracht om de toepassing van de regelgeving overheidsopdrachten op gesubsidieerde organisaties en verenigingen duidelijk te maken. Deze leidraad biedt echter niet alle antwoorden. We verwachten op de volgende vragen een duidelijk politiek antwoord:
 - Moeten feitelijke verenigingen die verbonden zijn met een vzw die wel aanbestedingsplichtig is nu al dan niet voldoen aan deze wetgeving? In het bijzonder kijken we naar afdelingen van jeugdbewegingskoepels. Indien dat het geval is, vragen we hiervoor een vrijstelling.
 - Sommige organisaties halen voornamelijk hun inkomsten uit lidgelden. Moet men ook voldoen aan de wet op de overheidsopdrachten als die lidgelden eigenlijk ook afkomstig zijn van subsidies?

2.3 Stand van zaken

- Vorming en ondersteuning voor verenigingen die aanbestedingsplicht zijn is er tot op heden niet. Het ziet er ook niet naar uit dat ze hier werk van willen maken. Nochtans lijkt ons dit een **quick win**, aangezien het Agentschap Facilitair Management momenteel vorming aanbiedt hierover aan ambtenaren van de Vlaamse overheid.
- Een probleem is wel aangepakt. Zo is het initiële drempelbedrag, vanaf wanneer een vereniging aanbestedingsplichtig was, aangepast. Vroeger lag de drempel op 8.500 euro, sinds mei 2016 is dat opgetrokken naar 30.000 euro³.

² http://www.vlaio.be/sites/default/files/documenten/ef_leidraad_toepassing_regelgeving_gesubsidieerde_organisaties.pdf

³ <http://www.deverenigdeverenigingen.be/nieuwsartikelen/163-de-verenigde-verenigingen-ziet-inspanningen-beloond-nieuwe-wet-op-overheidsopdrachten-trekt-laagste-drempel-op-tot-30-000-euro>

- Op de twee vragen die we hierboven stelden is er tot op heden geen antwoord gekomen. I.v.m. de feitelijke verenigingen die gebonden zijn aan een grotere vzw hebben we navraag gedaan bij juristen. Jammer genoeg kwamen zij met een verschillend antwoord hier op. We zullen hierover pas zekerheid hebben als er hierover rechtspraak komt.

3 Btw-Wetboek

3.1 Knelpunt

De btw-wet is onduidelijk en kan op verschillende manieren geïnterpreteerd worden. Jeugdorganisaties organiseren activiteiten zoals een taartenverkoop en een carwash om hun werking financieel te ondersteunen. Volgens de letter van de wet zijn ze voor deze activiteiten belastingplichtig. De wet voorziet een aantal vrijstellingen. Deze moeten zowel voor de organisaties als voor de btw-administratie duidelijk zijn.

De uitzonderingen op de btw plicht:

- Er is een eerste algemene vrijstelling die geldt voor alle kleine ondernemingen die btw-plichtig zijn. Als de jaarlijkse omzet⁴ niet hoger is dan €15.000 exclusief btw, moeten ondernemingen geen btw-aangifte indienen.
- Cruciaal voor de jeugdsector is artikel 44,§2,2° btw-wet, waar letterlijk bepaald wordt dat een vrijstelling geldt voor de *“diensten en leveringen van goederen die nauw samenhangen met maatschappelijk werk, (...) en die worden verricht door (...) organisaties die door de bevoegde overheid als instellingen van sociale aard worden erkend”* waaronder ook *‘de kinderbewaarplaatsen, de zuigelingentehuizen en de instellingen die in hoofdzaak het toezicht over jongelui en de zorg voor hun onderhoud, opvoeding en vrijetijdsbesteding tot doel hebben’ vallen”*.

3.2 Voorstel tot oplossing

- Voeg een uitzondering toe in art.44,§2,2° van het btw-wetboek onder de zin: “Worden met name bedoeld: lokaal en/of landelijk erkende verenigingen”.
Het is noodzakelijk dat deze uitzondering zowel voor de organisaties als de behandelende btw-administraties duidelijk zijn. De expliciete benoeming van lokaal en/of landelijk erkende verenigingen geeft hiervoor de beste garantie.
- Communiceer in een omzendbrief op Vlaams niveau de bestaande uitzonderingen voor het jeugdwerk naar alle btw-administraties. Geef alle btw-administraties een duidelijke toelichting en overzicht van de uitzonderingen voor het jeugdwerk. Dit biedt een oplossing voor de verwarring en problemen die ontstaan door verschillende interpretaties van verschillende regionale btw-kantoren.

3.3 Knelpunt

- Wetboek van de inkomstenbelastingen
De meeste vzw's in de jeugdsector hebben een beperkte omzet en zijn vrijgesteld van het betalen van de rechtspersonenbelasting. Toch moeten ze jaarlijks een blanco ondertekend aangifteformulier opsturen. Indien ze dit niet doen riskeren ze een forfaitair bedrag van € 675 te moeten betalen.
- Financieel overzicht
Als bijlage moet de vzw een financieel overzicht van de inkomsten en uitgaven van het gevraagde aanslagjaar meesturen, de staat van ontvangsten en uitgaven. De aangifte moet voorzien worden van een datum en handtekening door een bestuurder wiens naam in het staatsblad vermeld staat. Wanneer de werking een dubbele boekhouding hanteert, moet naast de resultatenrekening ook de balans meegestuurd worden.

⁴ Het totaal van alle ontvangsten waarop normaal btw verschuldigd zou zijn.

- Bewaren gegevens kasregister
De vereniging moet alle boekhoudkundige verrichtingen kunnen bewijzen aan de hand van documenten. Als bij een inspectie, ook al komt die enkele jaren later, blijkt dat je bepaalde uitgaven niet kan bewijzen, dan kunnen de onbewezen verrichtingen belast worden aan 309%. Elke organisatie moet gedurende 10 jaar de boekhouding en betaalbewijzen bijhouden.

3.4 Voorstel tot oplossing

- Vereenvoudig de vzw-wetgeving voor kleine organisaties gerund door vrijwilligers.
- Schaf de verplichte aangifte af voor organisaties die vrijgesteld zijn van het betalen van de rechtspersonenbelasting.
- Schaf de verplichte aangifte af voor organisaties die hier van uitgezonderd zijn. Baseer de controle van de boekhouding op de jaarlijkse neerlegging van de staat van uitgaven en ontvangsten.
- Kort de bewaartermijn in van de gegevens en documenten van het kasregister.

3.5 Stand van zaken

- Geen acties rond gebeurd.